

ILMASTOTEKOJA NYT – TEOLLISUUDEN VÄHÄHIILITIEKARTAT 24.11.

Hyvät tiekarttatyön tekijät,

Maailma on alkanut taas avautumaan. Hyvä niin, koska tilanne ei ole pysähtynyt puolentoista vuoden takaiseen. Liikkeellä on oltava ja markkinoiden pulssi tunnettava.

Tällä hetkellä se pulssi sykkii **vihreää siirtymää**.

Arabiemiraateissa tapaamani energia- ja talousministerit kertoivat, että he aikovat investoida kaikki öljytulonsa uusiutuvaan energiaan ja kiertotalouteen.

Yhdysvalloissa kongressi käsittelee tuhannen miljardin dollarin elpymispakettia, josta iso osa on verotukia uusiutuvalle energialle.

Vihreä siirtymä on maailmantalouden vahvin kasvun ja investointien ajuri.

Tähän maastoon teollisuuden vähähiilitiekartat osuvat erinomaisesti. Lähtötilanne tiekarttojen laatimisessa oli määritellä, mitä Suomen tavoite olla hiilineutraali 2035 tarkoittaa eri toimialoilla.

Uskon kuitenkin yhä enemmän, että näiden tiekarttojen toimeenpano tulee olemaan suomalaisen teollisuuden kilpailuetu. Se on sitä, jota Ranskan Macron ja Ruotsin hallitus sanoo **uusteollistamiseksi**.

Tiekartat näyttävät suunnan ja kertovat reitin. Valtion tehtävä on tukea sitä, että yritykset voivat panna tiekartat toimeksi.

Olemme tällä hallituskaudella panostaneet tuntuvasti energia- ja investointitukiin ja **verotuksen uudistuksiin**. Teollisuuden sähköistymisen vauhdittamiseksi pudotimme teollisuuden sähköveron EU:n minimiin tämän vuoden alusta lukien. Parhailtaan eduskunta käsittelee lakiesitystä, jossa hukalämmön hyödyntämisen, sähkökattiloiden ja lämpöpumppujen sähköverotusta lasketaan.

Tärkeintä on kuitenkin **vakaa ja ennakoitava toimintaympäristö**, joka kannustaa yrityksiä tarvittaviin mittaviin ilmastoinvestointeihin.

Paljon puhutaan julkisista investoinneista ilmastotyöhön, vaikka velaksi. Sanon suoraan, että muroksen mittakaava on niin suuri, että mikään julkinen raha ei siihen riitä.

Komissio on arvioinut, että EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii 3 500 miljardin euron investoinnit 2030 mennessä. Vaikka elpymispaketti RRF voi antaa vauhtia, se kattaa koko Euroopassa tästä vain seitsemän prosenttia.

Olennaista on siis yksityisellä rahalla tehtävät investoinnit. Eli, että Suomeen kannattaa sijoittaa, Suomessa kannattaa tuottaa ja tutkia, ja Suomessa kannattaa työllistää.

Yksi este tälle on nyt **luvitus**. Olen huolissani pitkäksi venyvistä ja monimutkaisista lupaprosesseista, jotka kaatuvat lopulta oikeusasteissa.

Luvituksen sujuvoittaminen on ilmainen tapa saada yksityisiä investointeja ja työpaikkoja liikkeelle. Myös komissio suosittaa jäsenmaita sujuvoittamaan luvitusta lokakuussa annetusta energian hintoja koskevassa tiedonannossa.

Jos muuten ei saada kestoja lyhennettyä, on otettava käyttöön vuoden enimmäiskesto lupien käsitteelle viranomaisessa. Meillä ei ole varaa jäädä asemalle vihreän siirtymän junasta siksi, että investoinnit seisovat lupakäsittelyssä.

Osa tätä murrosta on myös **tutkimus ja tuotekehitys**. Meidän on otettava käyttöön uusia teknologioita ja materiaaleja ja sovellettava tutkimusta. Siksi näen, että myös yritysten laaja TKI-vähennys on tarpeellinen osa vihreän siirtymän tukemista.

EU-sääntely vaikuttaa merkittävästi siihen, miten voimme onnistua tavoitteissamme. Se tuo selkänöjää esimerkiksi kiristyvien tavoitteiden ja päästökaupan myötä. Suomi kuuluu Fit for 55 –paketin päämäärän tukijoihin.

Samalla on nostettava esiin se huoli, että hyvät tavoitteet jäävät ylikireän ja epävarmuutta luovan sääntelyn alle. Tämä koskee esimerkiksi energiatehokkuustavoitteita, talvimerenkulkua, uusiutuvan energian kestävyyskriteerien avaamista ja energiaveroja. Tämä vaatii meiltä tiukkaa kansallista edunvalvontaa.

Paljon puhuttu **taksonomia** on viimeisin esimerkki. Pääomien ohjaaminen kestäviin kohteisiin on hyvä ja oikea, jopa välttämätön tavoite. Mutta komission esityksissä mennään liialla yksityiskohtaisuudella ja ristiriitaisella sääntelyllä.

Jos kriteerit on vedetty niin tiukaksi ja vaikeasti sovellettaviksi, että arviolta kaksi prosenttia yrityksistä voi ne täyttää, vaikutus isossa murroksessa on vähäinen mutta epävarmuus yrityksille suuri.

Suomelle on myös kriittinen kysymys, että ydinvoima on kriteereissä mukana. Tämän eteen jatkamme vaikuttamista.

Muuten – kun puhun vakaudesta ja ennakoitavuudesta, se tarkoittaa myös vakautta asetetun maalin suhteen. **Oppositioista kuullut esitykset**, että Suomen ilmastotavoite pitäisi lykätä vuoteen 2050 tarkoittaa käytännössä etumatkan luovuttamista kilpailijoillemme ja sitoutumista ulkomailta tuotavaan öljyyn, kaasuun ja kivihiiileen.

Energian hintojen nousun juurisyyt ovat muualla kuin ilmastopolitiikassa. Energian kysyntä on kasvanut nopeasti talouden elyessä samalla, kun fossiilisten tuottajamaat säätelevät tuotantoa. Varastot ovat alhaalla niin kaasussa kuin vesialtaissa.

Jos nykyisestä energian hinnan noususta voi tehdä jonkin johtopäätöksen, fossiilisista irrottautumiseksi pitää painaa kaasua eikä jarrua.

Talven aikana lausunnoille lähtevä **ilmasto- ja energiastrategia** piirtää kuvaa, miten tämän saavutamme. Sen pääkohtia linjasimme jo budjettiriihessä. Uusi nosto hallitukselta on, että yritysten hiilikädenjäljen vahvistaminen nostetaan läpileikkaavaksi teemaksi strategiassa.

Hiilikädenjälkemme kasvattaminen on välttämätön pari hiilineutraaliustavoitteellemme. Näin varmistamme, että etukeno kääntyy vientituloiksi, työpaikoiksi ja investoinneiksi Suomessa, ja vaikutuksemme on kokoamme suurempi.

Hyvät kuulijat, lopuksi esitys.

Vihreä siirtymä on todellisuutta myös lähiympäristössämme. Olemme seuranneet naapurimme suunnitelmia mittavista teollisista ilmastoinvestoinneista erityisesti **pohjoiseen Ruotsiin**.

Suomi ja Ruotsi eivät ole vihreän siirtymän saralla pelkästään kilpailijoita, vaan myös kumppaneita. Esimerkiksi fossiilittoman teräksen valmistus on meille molemmille kansallisesti tärkeä asia.

Samalla painotamme Euroopassa tervettä kilpailua. Suomen eikä Ruotsinkaan taskut eivät riitä, jos vihreää siirtymää tehdään avokätisillä valtiontuilla. Vientivetoisina, avoimina talouksina ymmärrämme kauppaa ja merenkulkua.

Siksi olen alkanut ajatella, että Suomi ja Ruotsi tarvitsevat yhteisen teollisuuspoliittisen strategian.

Käytännössä voisimme avata keskustelun järjestämällä 2022 huippukokouksen, johon osallistuu Suomen ja Ruotsin politiikan ja elinkeinoelämän johto. Vastaava topmöte järjestettiin viimeksi vuonna 2006. Aiheeksi sopisi hyvin **uusteollistaminen ja vihreä siirtymä**. Tämän ehdotuksen aion ottaa esille, kun Ruotsin hallitustilanne selkeytyy.

Hyvät kuulijat,

Tämä kokoontuminen on ollut paikka arvioida, missä teollisuuden tiekarttojen kanssa mennään. Olen usein sanonut, että tiekarttojen teko on parhaita prosesseja, joihin olen osallistunut. Niitä on kelpvannut esitellä maailmalla.

Siksi katson, että tiekarttojen on oltava pysyvä ja elävä osa Suomen ilmasto- ja elinkeinopolitiikkaa. Valtion vastuulla on, että niiden toteutukselle on Suomessa hyvät puitteet.

Vähähiilisyyys on Suomen teollisuuden kasvun strategia.